

KOKKONEVAN SÄHKÖLINJAN LUONTOTYYPPI JA
KASVILLISUUSKARTOITUS
2021

Latvasilmu osk
Kestävän kehityksen tuottajat

Sisällysluettelo

1	Tausta	2
2	Menetelmät	2
2.1	Luontokohteiden arvottaminen ja arvoluokitus	3
2.1.1	Uhanalaisuusluokitus	5
3	Tulokset	5
3.1	Yleiskuvaus	5
3.2	Arvokkaat luontotyytit ja kasvillisuus sekä havaittu huomionarvoinen lajisto	6
4	Yhteenveto	22

Työn tilaaja: FCG/Liisa Karhu

Raportin päiväys: 3.2.2022

Yhteystiedot:

Maastotyö ja raportointi: Marjo Pihlaja, Matti Sissonen

Raportointi ja laatuvaastaava: Marjo Pihlaja marjo.pihlaja@latvasilmu.fi

044 704 6213

latvasilmu.fi

Y-tunnus: 2772722-6

Valokuvat: Pihlaja, Sissonen

Pohjakarttojen © MML 2022

2.1 Luontokohteiden arvottaminen ja arvoluokitus

Luokittelu helpottaa maankäytön suunnittelua, kun tiedetään, mitkä kohteet pitää ensisijaisesti ottaa huomioon suunnittelussa, mikäli kaikkia luonto- ja maisemakohteita ei voida säästää.

Luontokohteiden luokitus pohjautuu Södermanin (2003) esittämään arvoluokitukseen, jota on täydennetty uusien selvitysten, muuttuvien luokitustarpeiden ja uhanalaisuustietojen perusteella. Tässä luvussa esitettyjen luokitusperusteiden pohjalta on myös maastotyön tarkkuus kohennettu. Työn valmistumisen jälkeen julkaistiin uusi luokitusopas, jossa huomionarvoiset kohteet on jaoteltu vain neljään luokkaan (Ympäristöhallinnon julkaisut 47/202). Tämän raportin tuloksiin onkin siten kohdekohtaisesti päivitetty uuteen ohjeeseen perustuva luokka (1. arvokkaimmat - 4. muut luonnonarvoilta tärkeät kohteet). Luokituksen perusteet eivät suuresti eroa aiemmasta (ks. Alla), mutta uudessa ohjeessa luokkia on vähemmän.

Arvoluokitus, jota maastotyön aikana käytettiin, on seuraava:

- kansainvälisesti arvokkaat kohteet
- kansallisesti arvokkaat kohteet
- maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet
- paikallisesti arvokkaat kohteet
- muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Tunnetut ja maastotyössä löydetty arvokkaat kohteet arvotetaan luonto- ja maisema-arvojen perusteella. Kohteiden arvotuskriteereinä käytetään kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Mitä harvinaisemmasta ja uhanalaisemmasta lajista on kyse, sitä arvokkaampi alue on. Etenkin linnuston uhanalaistumiskehityksen johdosta uhanalaisuuskriteerejä joudutaan tarkastelemaan niiden osalta muusta lajistosta poiketen, koska uhanalaisissa lajeissa on mukana suhteellisen monilla paikoilla esiintyviä lajeja.

Metsien luonnontilaisuutta arvioitaessa huomioidaan metsän metsähoidollinen tila, lahoppuujatkumo ja lahoppuun määrä sekä elävän puuston rakenne ja puulajisuhteet.

Kansainvälisesti arvokkaat kohteet

Tähän ryhmään kuuluvat Natura 2000 -verkoston alueet, Ramsar -alueet ja kansainvälisesti merkittävät kosteikot ja lintualueet (IBA -alueet).

Kansallisesti arvokkaat kohteet

Kansallisesti arvokkaihin kohteisiin kuuluvat kansallispuistot, luonnonpuistot, suojeluohjelmien kohteet, erämaa-alueet, koskiensuojelulain mukaiset vesistöt,

valtakunnallisten suojeluohjelmien kriteerit täyttävät kohteet, kansallisesti tärkeät lintuvesialueet (FINIBA -alueet), kohteet, joilla on luonnonsuojelulain luontotyypppejä (LsL 29§), äärimmäisen ja erittäin uhanalaisten sekä vaarantuneiden lajien esiintymispaikat, erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikat (luontodirektiivi IVa, luonnonsuojeluasetus) ja muut arvokkaat luonnonsuojelualueet.

Lisäksi kansallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluvat valtakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat ja kulttuurimaisemat.

Maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kohteet

Tähän ryhmään kuuluvat valtakunnallisissa suojeluohjelmissa maakunnallisesti arvokkaiksi luokitellut kohteet, maakunnallisesti tärkeät lintualueet (MAALI-alueet), seutu- ja maakuntakaavan suojelualuevaraukset, alueellisesti uhanalaisten lajien esiintymispaikat ja maakunnallisesti/seudullisesti merkittävät muut luontokohteet, kuten edustavat uhanalaiset luontotyyppit.

Alueellisesti ja paikallisesti arvokkaat kohteet

Alueellisesti ja paikallisesti arvokkaiisiin kohteisiin kuuluvat kohteet, joilla on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (Metsälaki 10 §), vesilain mukaisten muuttamis-/heikentämiskiellon alaisia kohteita (Vesilaki 11 §), yleis- ja asemakaavojen suojeluvarauksia, paikallisesti uhanalaisten ja harvinaisten lajien esiintymispaikkoja sekä muita paikallisesti harvinaisia ja edustavia luontokohteita, kuten pienialaisia uhanalaisia tai silmälläpidettäviä luontotyypppejä.

Muut luonnonsuojelullisesti arvokkaat kohteet

Kohteet, jotka eivät ole edellä mainituissa luokissa, mutta jotka ovat luonnon monimuotoisuuden säilymisen kannalta tärkeitä, esimerkiksi suuret yhtenäiset tavanomaisen luonnon alueet ja ekologiset käytävät. Lisäksi tähän luokkaan kuuluvat luonnonmuistomerkit, kuten hyvin kookkaat puuyksilöt.

METSO-luokituksen mukaiset kohteet

Metsäkokonaisuudet, jotka ovat Metsien monimuotoisuusohjelman kriteerit täyttäviä kohteita (METSO I, II, tai III). METSO-ohjelma rahoittaa vapaaehtoisesti suojeluun tarjottavia alueita. Maanomistaja voi halutessaan tarjota kohteeksi soveltuvaa metsää tai metsän osaa joko pysyvään tai määräaikaiseen suojeluun. Omistuksesta ei välttämättä tarvitse luopua, ja omistaja saa täyden korvauksen puustosta verottomana. Liito-oravan elinalueet soveltuvat METSO-ohjelmalla suojeltaviksi kohteiksi. Metsoon sopivat erittäin hyvin myös muun muassa korvet ja lehdot. (<http://www.metsopolku.fi>).

2.1.1 Uhanalaisuusluokitus

Luontoselvityksen uhanalaisuusluokitus pohjautuu uhanalaisten lajien seurantatyöryhmän esitykseen, joka on laadittu IUCN:n uusien uhanalaisuusluokkien ja kriteerien mukaisesti (Rassi ym. 2010). Linnuston ja nisäkkäiden osalta käytetään päivitettyä arviointia (Hyvärinen ym. 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja. Myös luontotyypit ovat luokiteltu samalla periaatteella (Kontula & Raunio 2018a ja 2018b). Luontotyyppien uhanalaisuudessa käytettiin Etelä-Suomen luokitusta. Alueellisesti uhanalaisten lajien kategoria pohjautuu uhanalaisuusluokitukseen, jossa aluejakona käytetään metsäkasvillisuusvyöhykkeitä osa-alueineen. Lajit jaetaan kahteen luokkaan: alueellisesti hävinneet (RE) ja alueellisesti uhanalaiset (RT).

Suomelle on määritelty myös joukko lajeja, joiden suojelusta Suomi on erityisesti vastuussa (Rassi ym. 2001). Tämä perustuu siihen, että lajien kannasta merkittävä osa esiintyy Suomen alueella. Vastuulajien kohdalla seuranta ja tutkimusta on tehostettava ja lajien elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa. Samalla tavalla on määritelty Suomelle tärkeimmät vastuuluontotyypit (Raunio ym. 2008). Tällaisia ovat esimerkiksi suolammet ja aitokorpiin kuuluvat metsäkortekorvet.

3 Tulokset

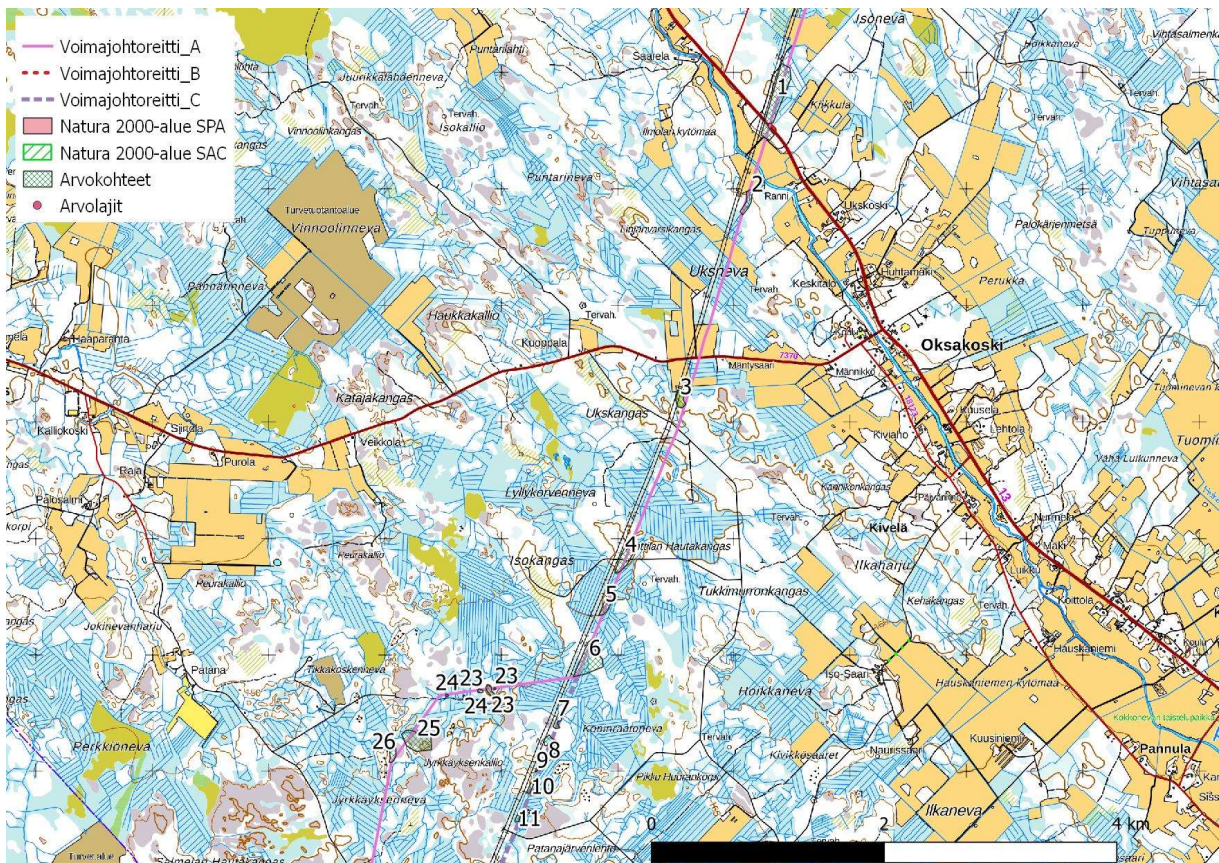
3.1 Yleiskuvaus

Yleisilmeeltään alue on seudulle tyypillistä talousmetsävaltaista suo- ja metsämosaiikkia. Alueen turvemaat on pääsääntöisesti ojitettu ja metsämaasta suuri osa on turvekankaita ja suot suojelualueita lukuun ottamatta jonkin asteisia muuttumia. Kuivahkot ja kuivat kankaat ovat vallitseva kangasmetsätyyppi.

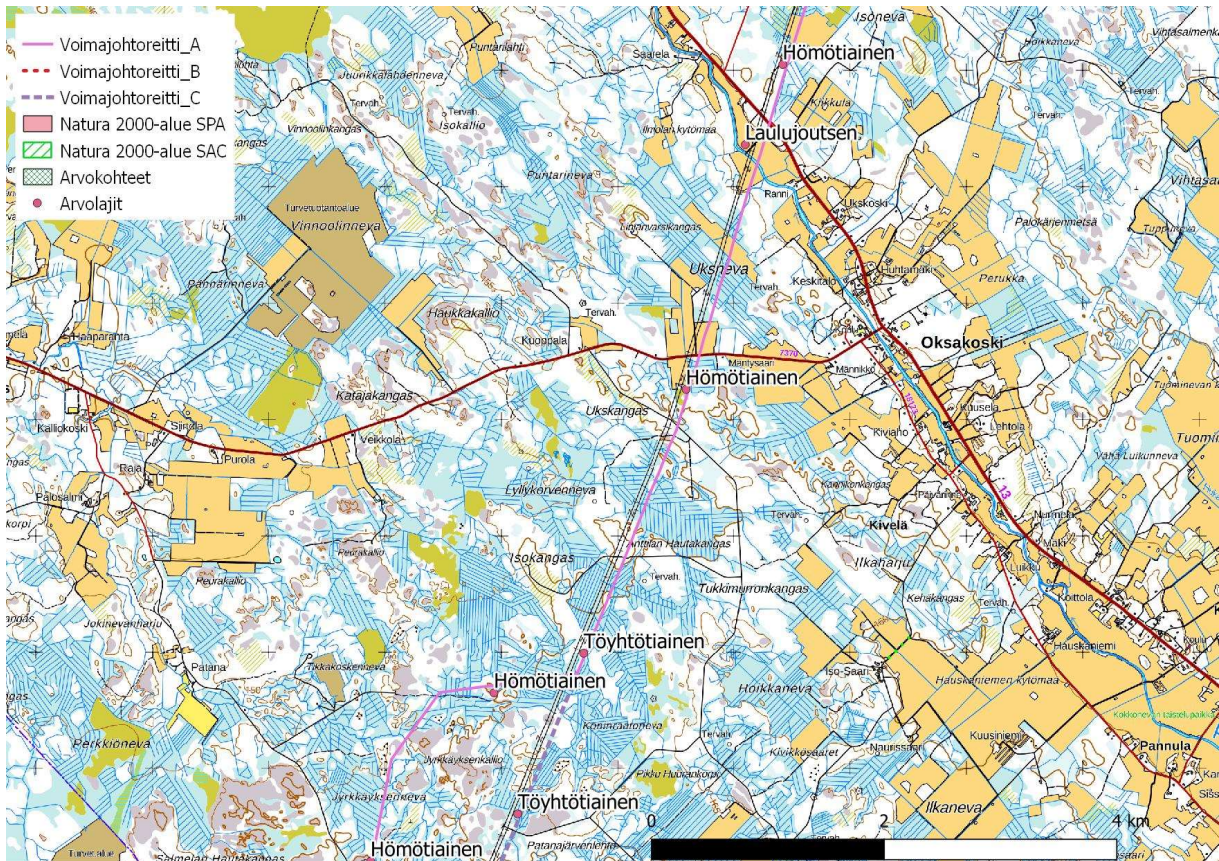
Puusto kartoitetulla linjalla on pääosin mäntyvaltaista, kuusi- ja sekapuuvaltaisten metsien ollessa vähemmistönä. Mäntyvaltaisille metsille tyypilliset luontotyypit ovat siten kartoitetulla alueella enemmistönä. Valtaosa alueesta on metsätalouskäytössä, joten tämä näkyy myös alueen luonnontilassa. Karujen kasvupaikkojen vuoksi metsät ovat melko hidaskasvuisia ja vallitsevat kokoluokat pieniä ja ikärakenne keskimäärin nuori-varttuva. Kartoitetun alueen kasvillisuus koostuu pääosin alueen maantieteelliselle sijainnille tyypillisistä metsä- ja suokasveista. Luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat metsäkohteet ovat hyvin pienialaisia ja niitä on vähän. Arvokkaat ja uhanalaiset luontotyypit, joita selvityksessä rajattiin ovat pääsääntöisesti suoluontotyyppisiä. Lisäksi huomioitiin metsien monimuotoisuuden kannalta arvokkaat metsäkuviot, jotka soveltuvat vapaaehtoiseen METSO-ohjelmaan (Metsien monimuotoisuuden suojeluohjelma, ks. Luku 2.1). Selvityksen yhteydessä havaitut uhanalaiset lintulajit painottuvat näille kohteille tai niiden läheisyyteen.

3.2 Arvokkaat luontotyytit ja kasvillisuus sekä havaittu huomionarvoinen lajisto

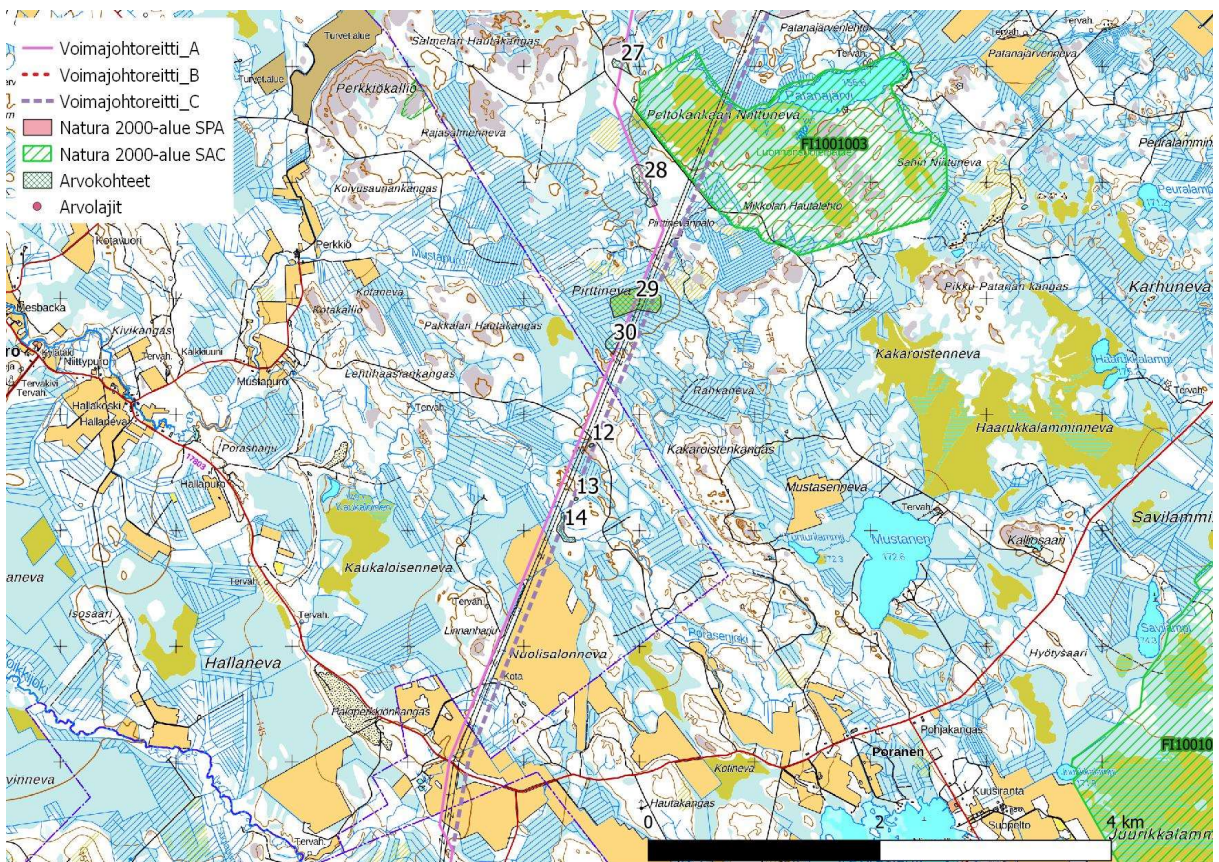
Tässä luvussa on kuvattu kohteittain luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet: uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyytit, potentiaaliset liito-orava, lepakko- ja linnustokohteet, metsien monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet sekä huomionarvoinen lajisto ja muut pistemäiset kohteet (kohderajauksia 48, pistemäisiä kohteita 70). Rajaukset ja pisteet on esitetty kuvissa 2-15. Osuudet on esitetty aloittaen A ja C vaihtoehdosta kulkien pohjoisesta etelään ja B etelästä pohjoiseen. Ensimmäisessä kuvassa on kohderajaukset ja seuraavassa kuvassa aina saman osuuden arvokkaita lajeja koskevat havainnot. Kaikkien rajattujen kohteiden osalta ei kohteen arvoluokkaa voitu määrittää nykyisillä tiedoilla, vaan ne ovat potentiaalisesti arvokkaita. Työn kuluessa myös julkaistiin uusi ohjeistus luontokohteiden arvoluokitukselle (Ympäristöhallinnon julkaisut 47/2021), johon kohteiden luokitus perustuu tämän selvityksen tietojen pohjalta. Kohteiden arvo voi nousta, mikäli niillä todetaan oikea-aikaisissa selvityksissä mm. direktiivin liitteen IV (a) lajeja tai muuta uhanalaista lajistoa.

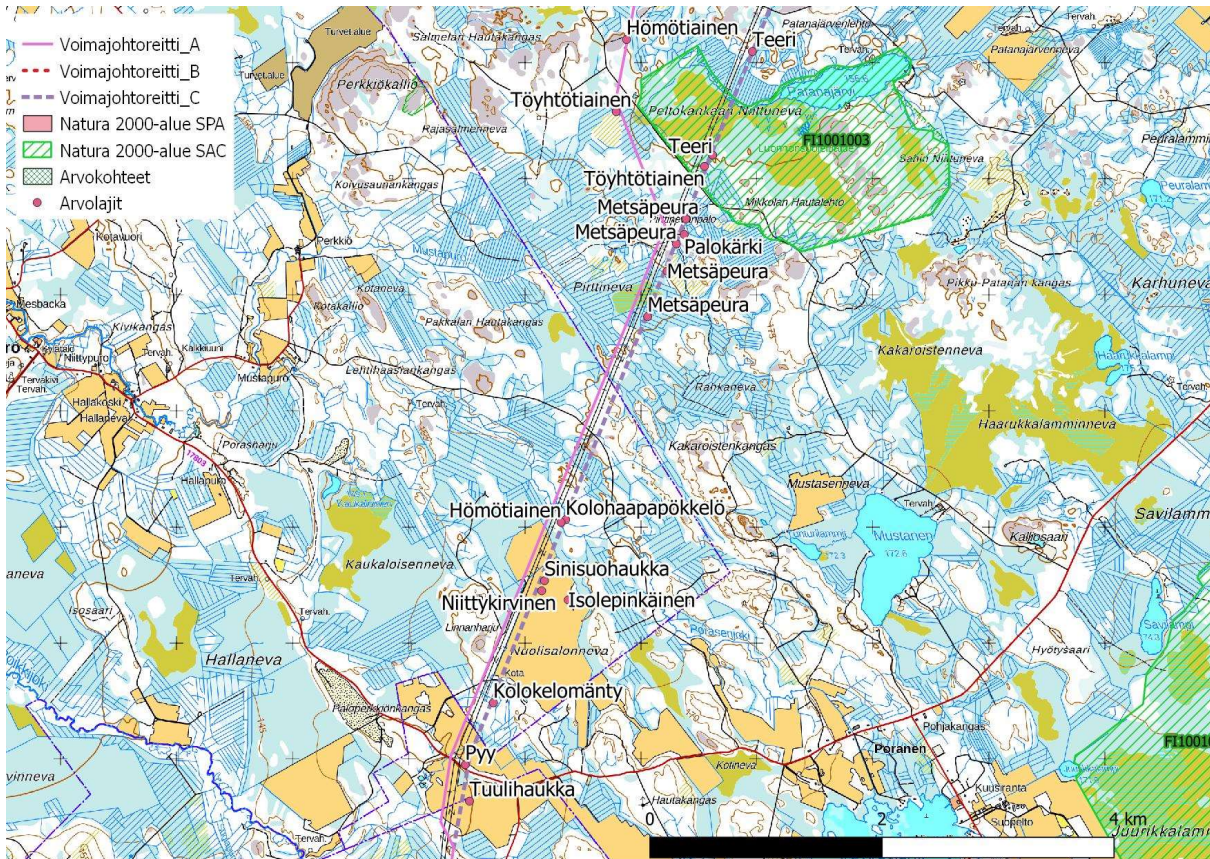
Kuva 2

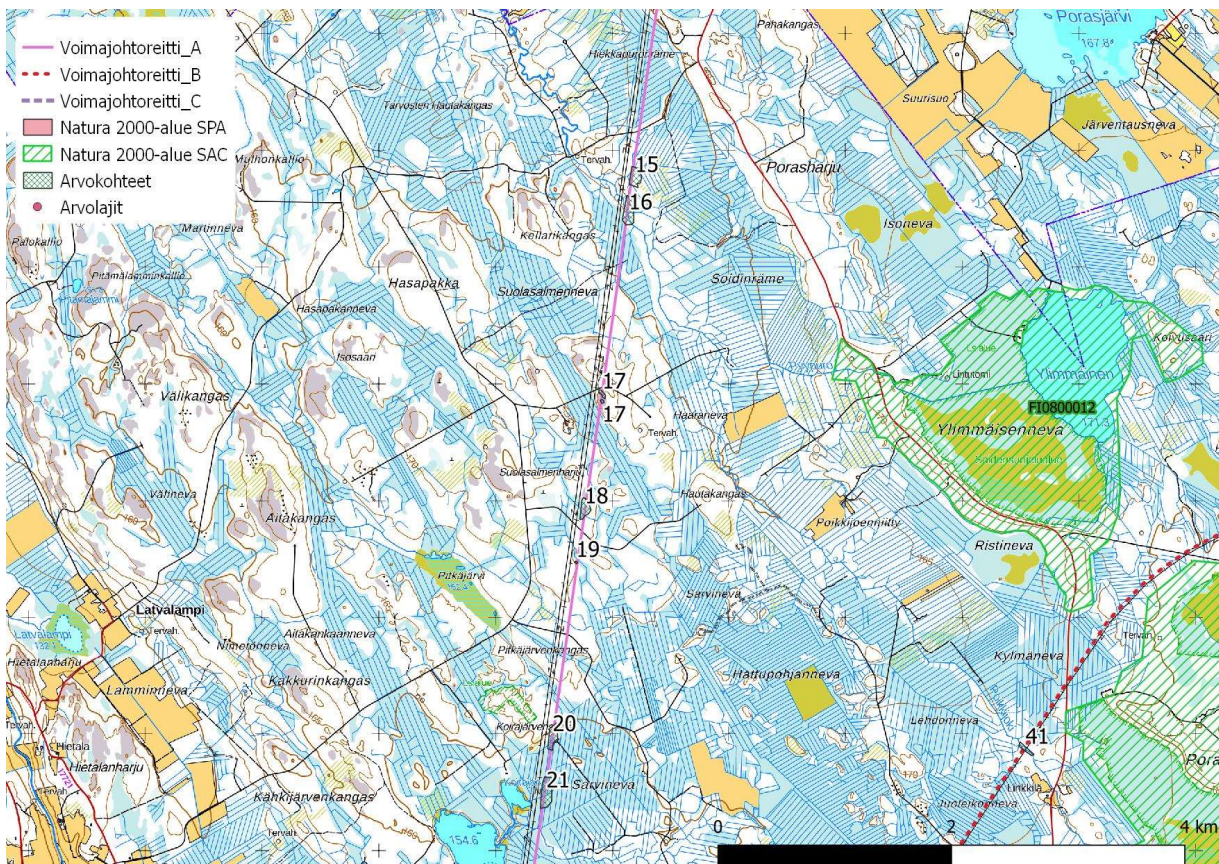
Kuva 3

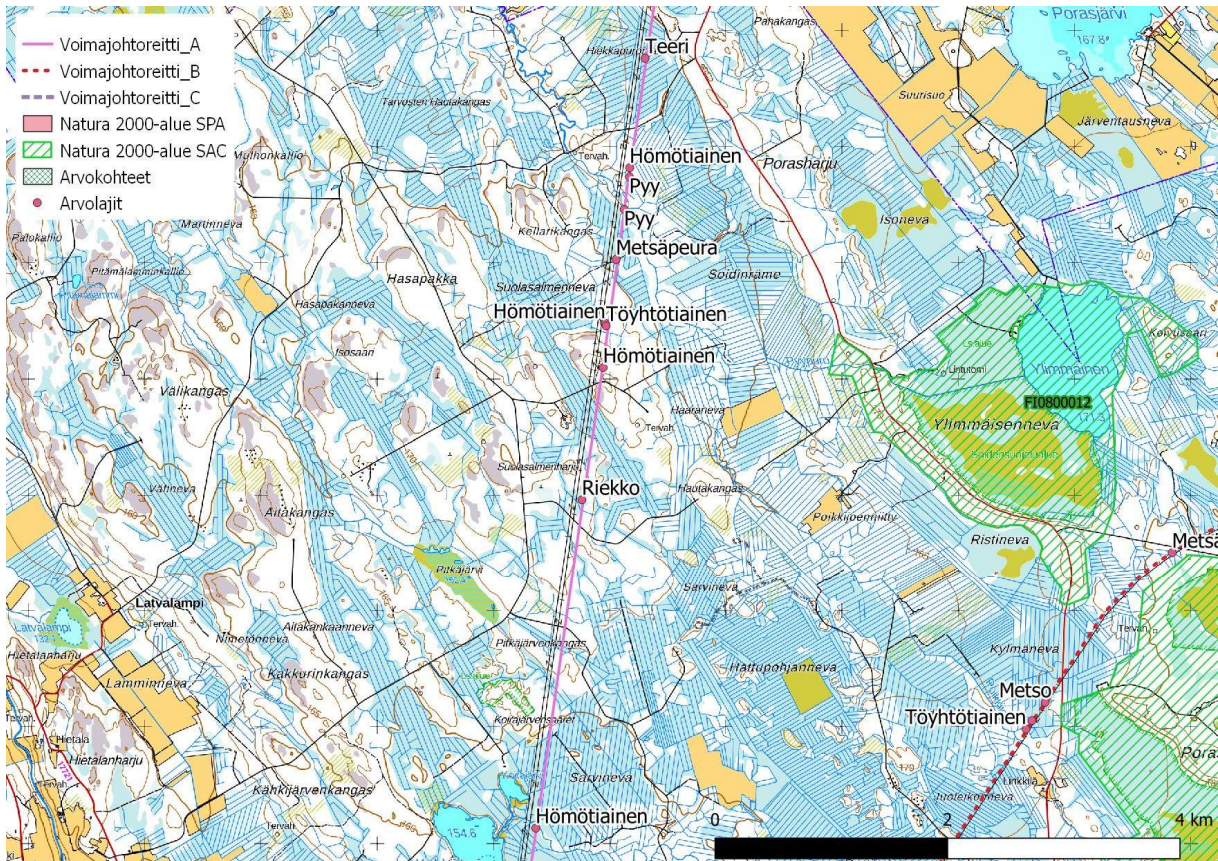
Kuva 4

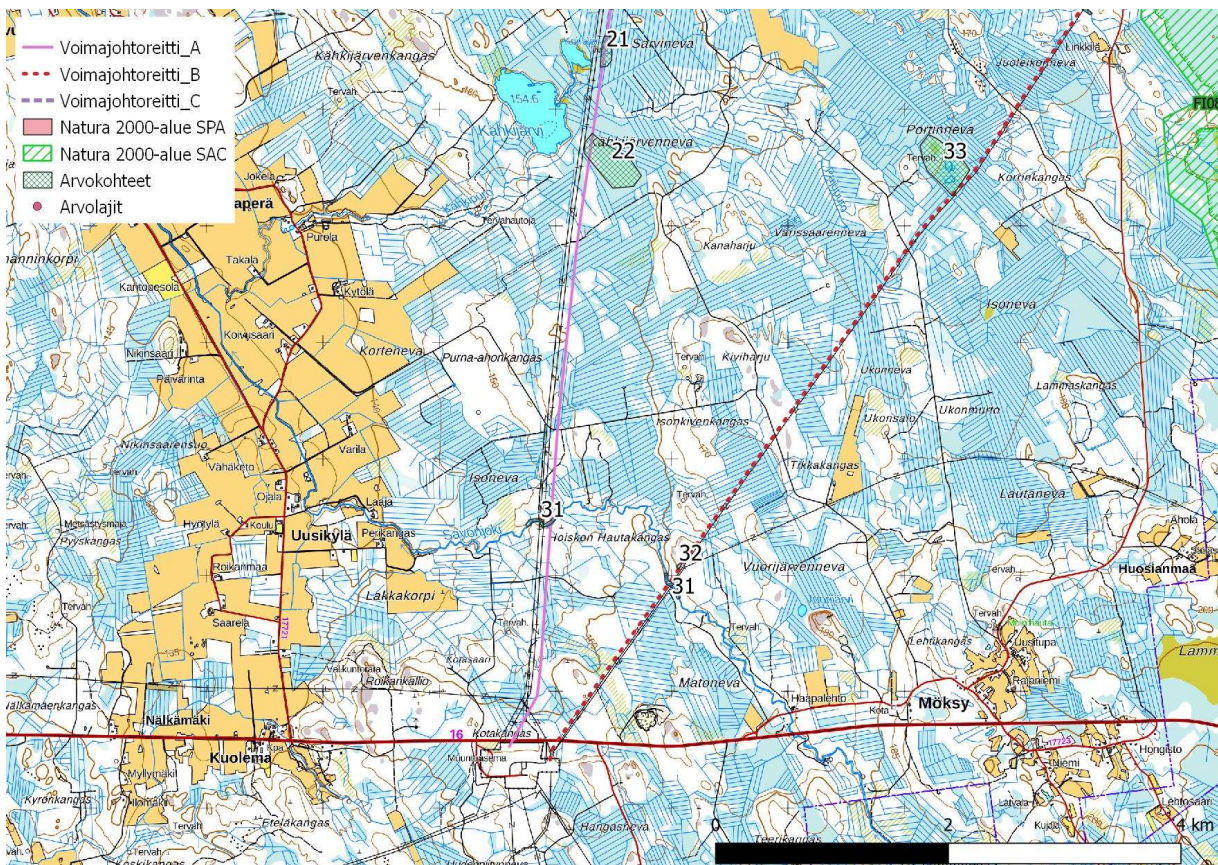
Kuva 5

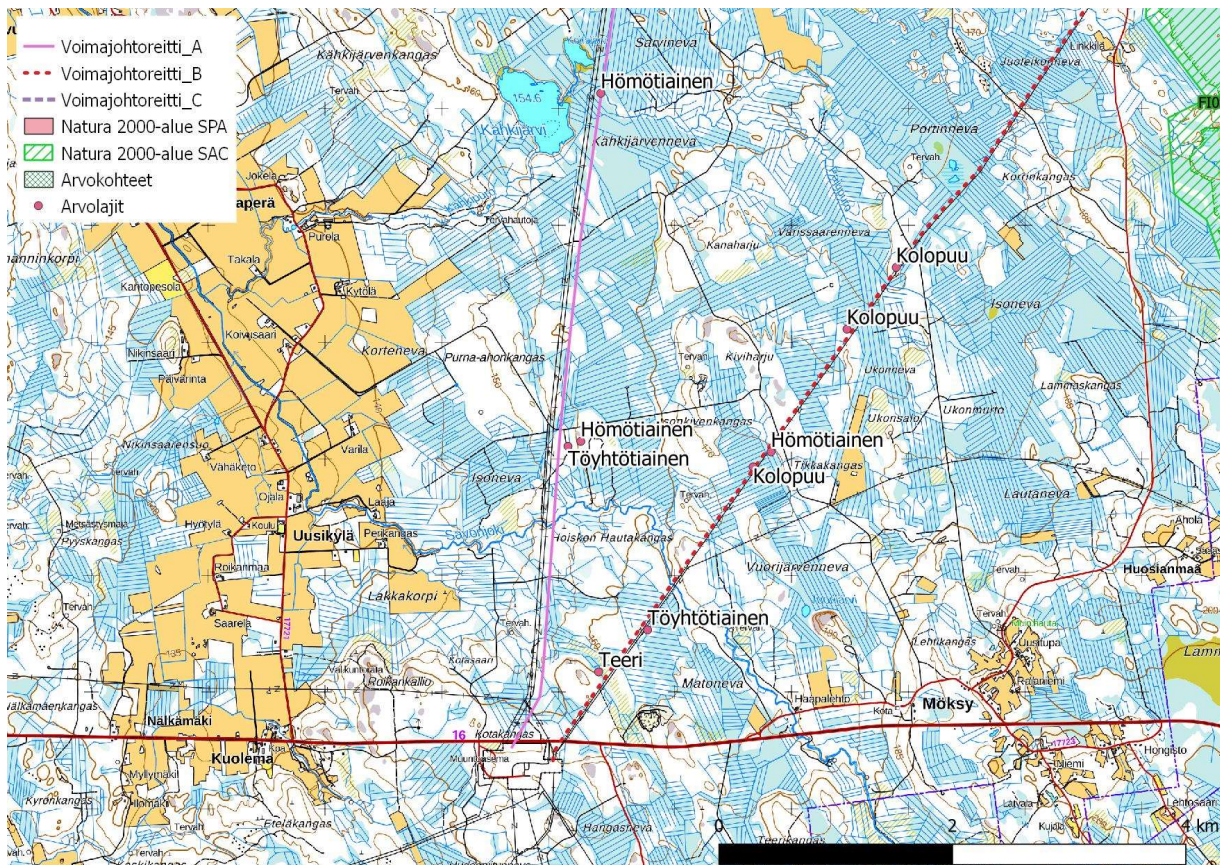
Kuva 6

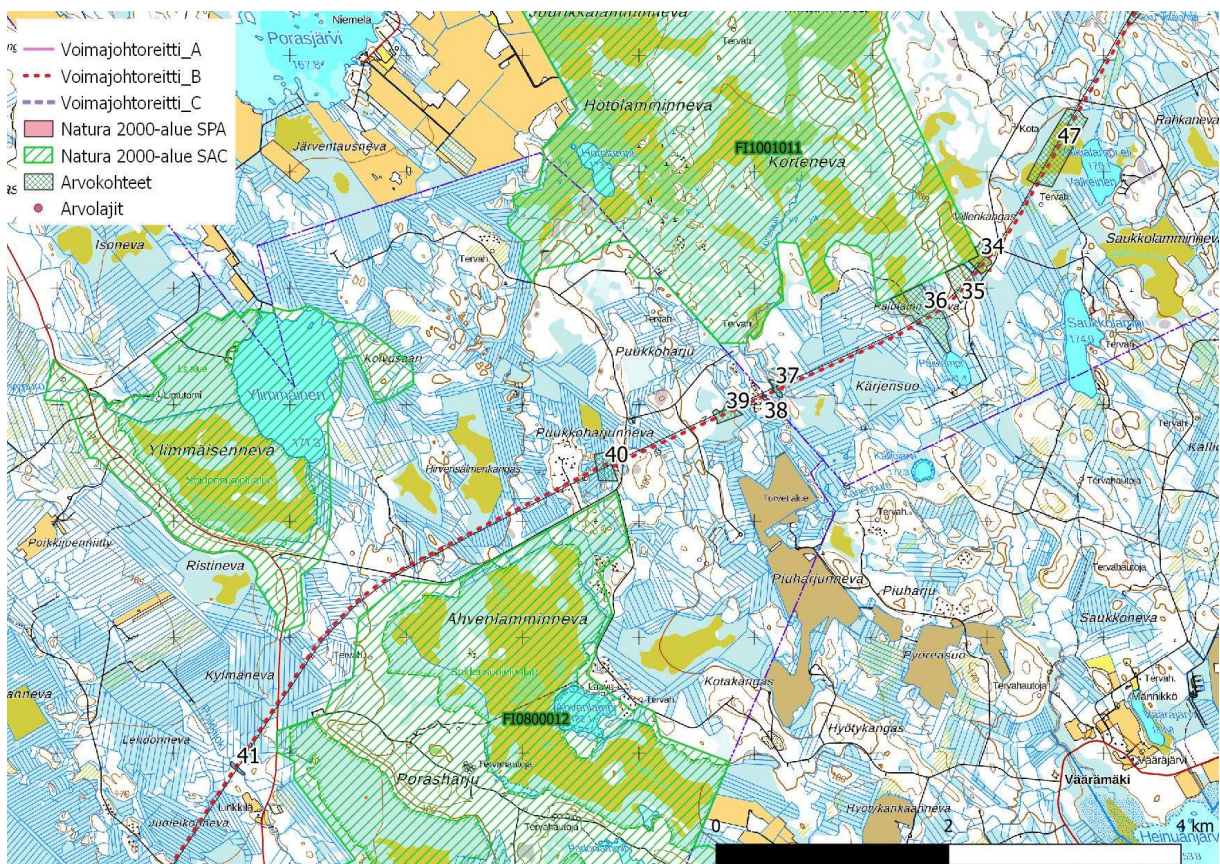
Kuva 7

Kuva 8

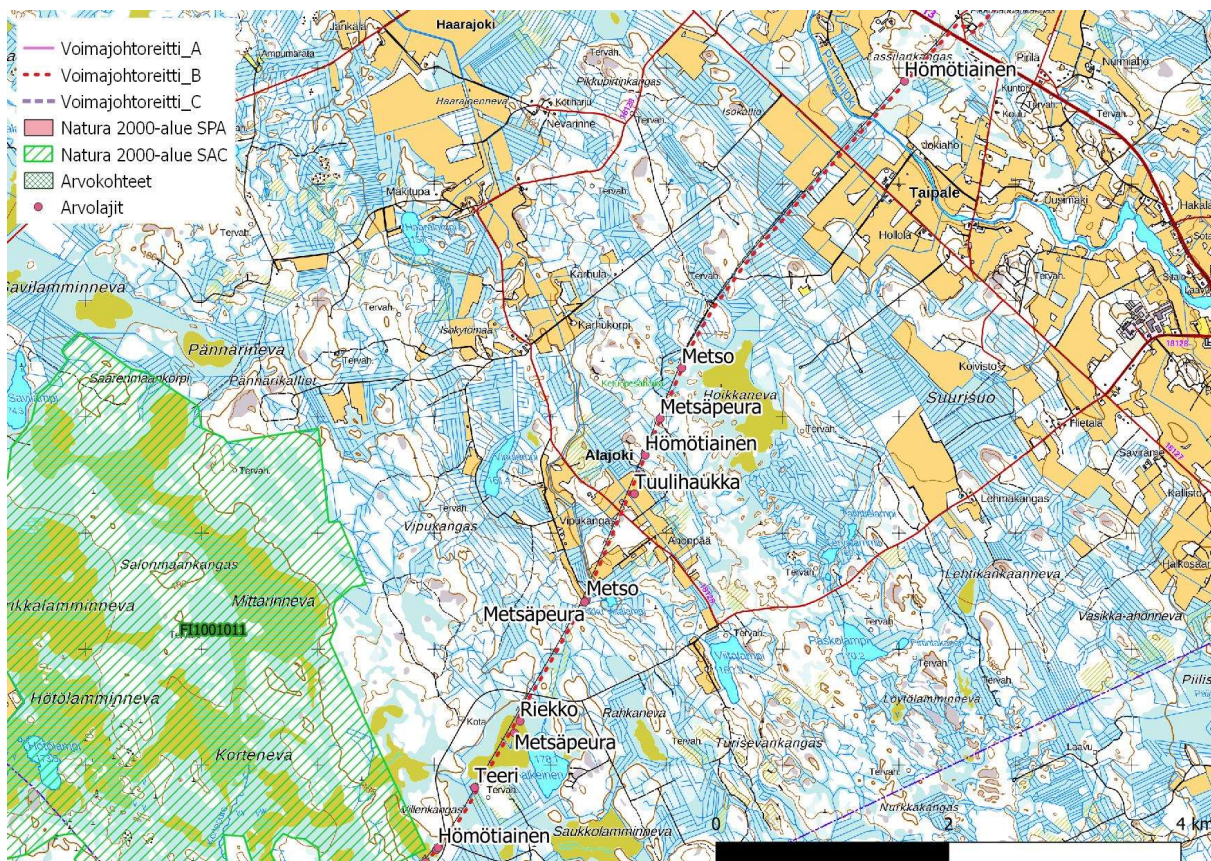

Kuva 9

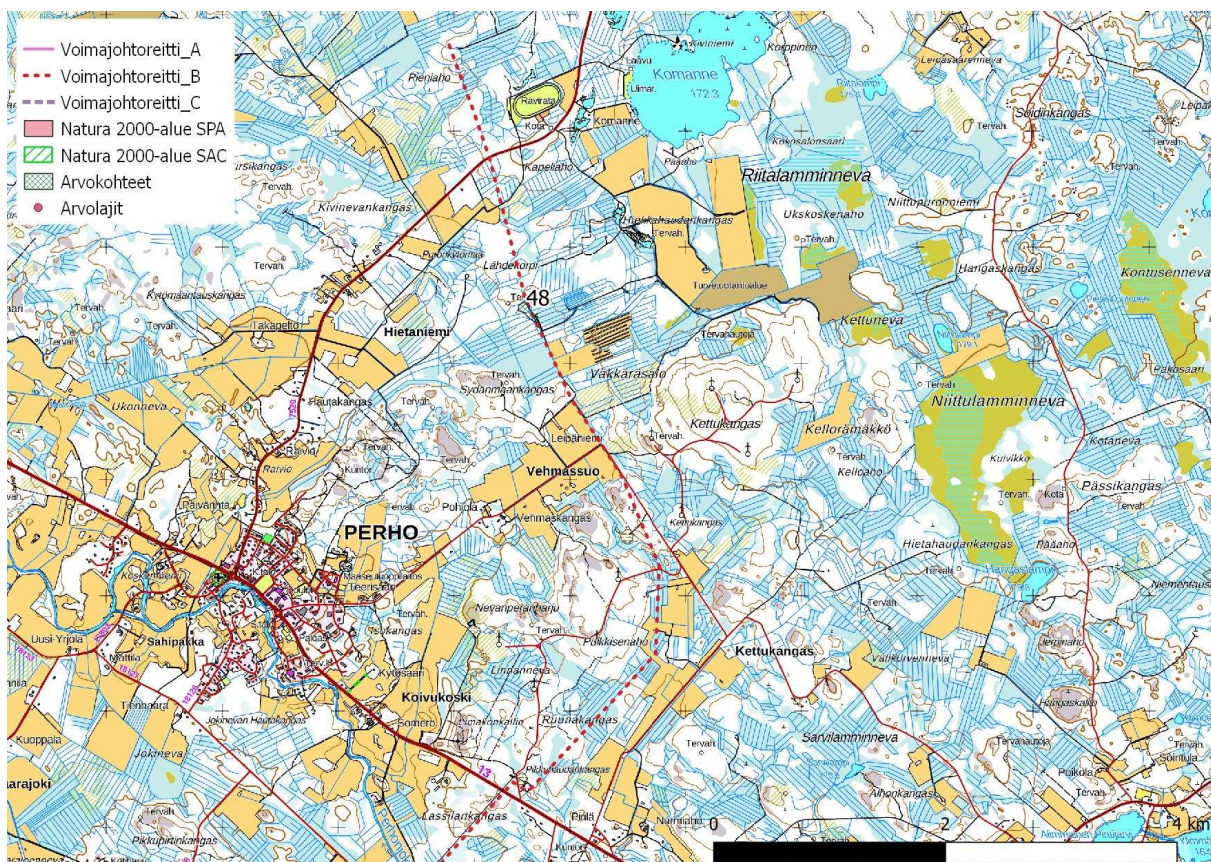

Kuva 10

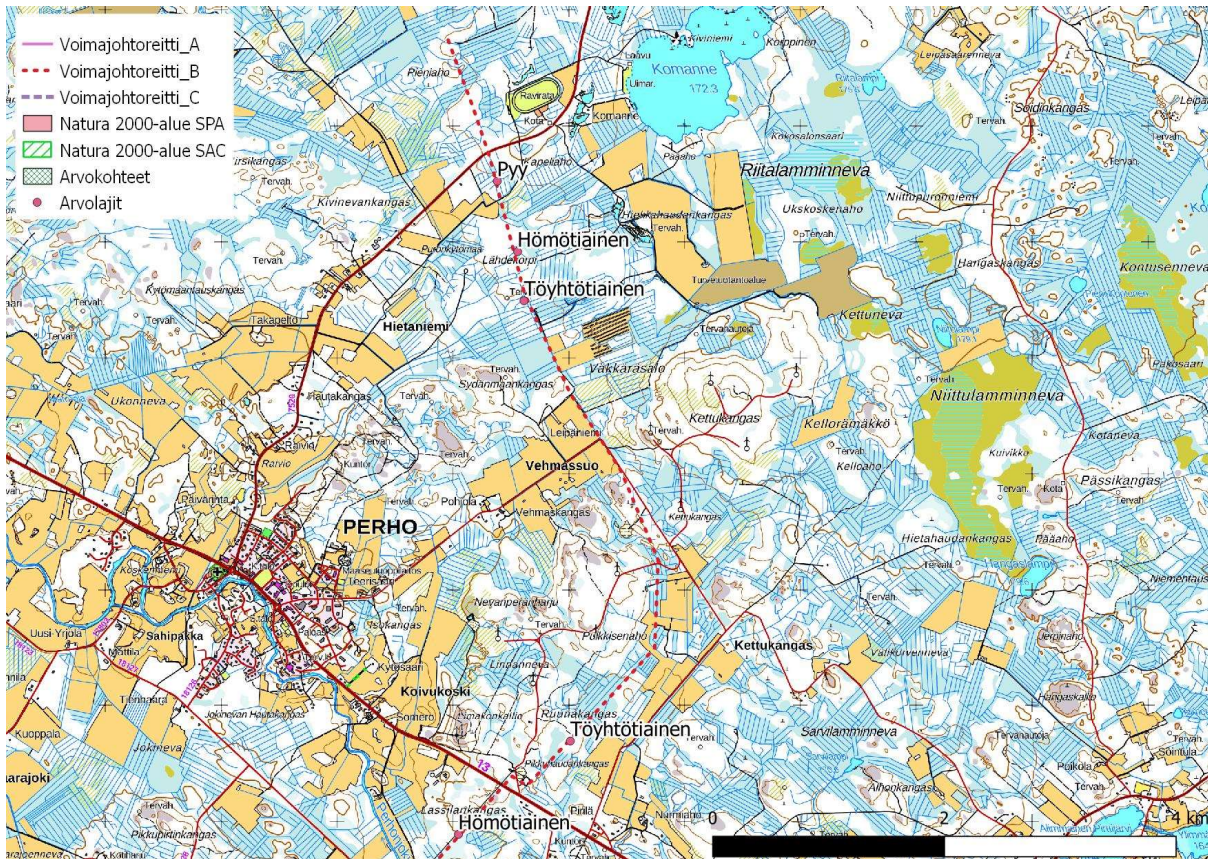

Kuva 13

Kuva 14

Kuva 15

Kohde 1. Monimuotometsä. Varttunutta (noin 100-v.) sekametsää, jossa mäntyä, suuria kuusia, koivua, raitaa ja haapaa. Metsässä erirakenteisuutta ja pensaskerroksessa myös katajaa ja pajuja. Mustikkaturvekangasta, tuoretta kangasta ja kuivahkoa kangasta. Lahopuuta kuitenkin melko vähän, lähinnä koivusta muodostunutta. Soveltuu liito-oravan ja lepakoiden elinympäristöksi. Selvityskäynnillä havaittiin hömötäinen (EN). Kuvio todennäköisesti rajausta laajempi. METSO-II luokituksen mukainen. Luokka vähintään 3.

Kohde 2. Metsäpuro. Suo-ojitus jatkuu luonnontilaisen kaltaisena puroumana jokeen. Ympäröivä metsä on tuoreen ja kuivahkonkankaan mäntyvaltaista varttuvaa ja varttunutta sekametsää. Lehtokasvillisuutta ei ollut uoman rannoilla näkyvissä. Uomaa on todennäköisesti joskus syvennetty ojitusten yhteydessä, mutta jälkiä on enää heikosti havaittavissa (paikoin pieniä vanhoja penkkoja). Luokka 4.

Kohde 3. Pieni luonnontilaisen kaltainen tupasvillaräme (NT, Etelä-Suomi VU). Ympärillä varttuvaa ja varttunutta metsää, jossa myös vähän lahopuuta. Hömötäinen (EN) havaittiin lähellä. Luokka 3.

Kohde 4. Monimuotometsä. METSO-II luokituksen soveltuva metsäkuvio. Varttunutta männikköä, jossa on sekapuustona haapoja ja koivuja sekä jonkin verran lahopuuta maapuina. Luokka 4.

Kohde 5. Monimuotometsä. METSO-II luokitukseen soveltuva metsäkuvio. Varttunutta männikköä, jossa on sekapuustona kuusta, haapoja ja koivuja. Lahopuuta kohtalaisesti (noin 10 m³/ha) vaikka pystylahopuuta on melko vähän. Erirakenteisuutta jonkin verran. Pensaskerroksessa katajaa. Pohjakerroksessa kasvaa sulkasammalta, jota kasvaa alueella muutoin varsin niukasti. Luokka 4.

Kuva 16. Kohteen 5 metsää. Vasemmalla näkyy nykyinen linja-aukea.

Kohde 6. Monimuotometsä. METSO-II luokitukseen soveltuva metsäkuvio. Varttunutta ja vanhaa männikköä, jossa on sekapuustona jonkin verran lehtipuita. Vanhimmat puut ovat noin 150 v. Valtapuuston ikä vaihtelee noin 80-150 v. välillä. Maapuita ja pystylahopuita on jonkin verran. Erirakenteisuus puuttuu. Kohteella havaittiin töyhtötiainen (VU) ja jälkiä, jotka viittaavat metson soidinpaikkaan. Luokka 3.

Kohde 7. Pohjoisosa vanhaa pienikasvuista männikköä (ikä osin yli 120 v.) ja metson soitimeen viittaavia jälkiä sekä rypykuoppa (sopiva alue jatkuu rajauksen ulkopuolelle). Maapuita on jonkun verran ja sekapuustona koivuja. Välissä Metsälain 10 § mukaista kalliopaljastumaa ja eteläosassa pieni tupasvillaräme (NT, Etelä-Suomi VU). Suolla vanhaa pienikasvuista suomäntyä. Luokka 3-4.

Kuva 17. Kohteen 7 maastoa.

8. Räme. Pieni luonnontilaisen kaltainen tupasvillaräme (NT, Etelä-Suomi VU). Linjan raivaus aiheuttanut vaurioita, muuten vesitaloudeltaan luonnontilainen. Luokka 4.

9. Vanhoja puita. Muutamia yli 170 v. mäntyjä jäljellä, muut kaadettu linjalta. Luokka 4.

10. Vanhan metsän pieni kuvio. Vanhimmat puut noin 200-vuotiaita, iso osa linjan tämän puolen kuviosta on hakattu linjan tieltä vastikään, myös kolopuita. Jäljellä METSO-I luokan metsää vielä noin 0,3 ha, jossa on sekapuusto, myös haapaa ja kolopuita sekä lahoppuuta. Suurimmat jäljellä olevat kilpikaarnamännyt ovat 50 cm halkaisijaltaan. Soveltuu liito-oravalle ja lepakoille. Toisella puolella johtoaukeaa saattaa olla myös sopivaa elinympäristöä. Vähintään luokka 3.

11. Vanhoja puita. Yli 150-vuotiaita mäntyjä ja lahoppuuta, pieni kuvio. Kuviolla havaittiin töyhtötiainen (VU). Luokka 3.

12. Vanhoja puita. Pieni ala kallionyppylällä noin 160 vuotiaita mäntyjä. Luokka 4.

13. Kangaskorpi. Pienialainen puolukkakangaskorpi (EN), laajuus muutaman aarin. Vesitaloudeltaan luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen. Luokka 3.

14. Metsäpuro. Luonnontilaisenkaltaisen purouoma, jonka ympärillä varttunutta kuusta ja haapaa. Kohteella havaittiin 3 hömötiasta (EN). Soveltuu liito-oravalle ja lepakoille ja kohteella on ainakin yksi kolohaapa. Luokka vähintään 3.

15. Monimuotometsä. Kohde on noin + 80 v. sekametsää, joka on erirakenteinen ja runsalahoppuustoinen. Pohja on tuoretta kangasta, lehtomaistakangasta ja osin edellä mainittujen tyyppien turvekangasta. Oja linjan selvityskohdalla puomainen. Runsaas

metsälinnusto (muilla osuuksilla aivan hiljaista) ja mm. hömötiaispäri (EN) sekä pyy reviiri (VU). Soveltuu liito-oravalle ja lepakoille elinympäristöksi. Kohde todennäköisesti rajausta laajempi. Luokka vähintään 3.

16. Puro ja monimuotometsä. Varttuvaa ja varttunutta sekapuustoa ja runsaasti haapoja, myös isoja, sekä harmaaleppää ja raitaa. Lahopuuta kohtalaisesti- runsaasti. Luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen purouoma (jonkin verran kärsinyt todennäköisesti ojitusten aiheuttamasta eroosiosta). Puron (Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet VU, Etelä-Suomi EN) varressa lehtomaista kangasta ja keski- ja runsasravinteista tuoretta lehtoa (lajistoa mm. rohtovirmajuuri, kultapiisku, viitakastikka, metsäkorte, keltano laji, ojakellukka ja metsätähti – kasvit eivät enää täysin näkyvissä ja määritettävissä). Lehto vaihtuu keskivaiheilla ruoho- ja heinäkorveksi (Ruohokorvet VU, Etelä-Suomi EN). Kuvion keskivaiheilla purouoman ja nykyisen linjan välissä puolukkakorpea (rahkojen peittävyys 100 %, varpukorpi EN). Rajauksen eteläosassa on luhtanevakorpea (Sarakorvet VU, Etelä-Suomi EN) (kasvillisuutta mm. kuusi, koivu, haapa, kataja, pajut, suursarat), jonka reunaosat ovat ruoho- ja heinäkorpea. Arvokas alue jatkuu rajauksen ulkopuolelle. Kohteella havaittiin pyy (VU). Alue soveltuu liito-oravan ja lepakoiden elinympäristöksi. Luokka 2-3.

Kuva 18. Kohteen 16 luhtanevakorpea.

17. Pienialaiset Metsälain 10 § mukaiset kallioalueet. Luokka 4.

18. Rämpe. Tupasvilla- ja isovarparämettä (NT, Etelä-Suomi VU), jonka keskellä oleva oja on umpeutumassa. Luontotyyppit ovat luonnontilaisen kaltaisia. Puusto on vanhaa käkkyräistä suomäntyä. Luokka 4.

19. Vanhoja puita. Muutamia noin 150-170-vuotiaita mäntyjä. Osa kaadettu linjanraivauksessa, ja niistä laskettu jäljellä olevien ikä. Luokka 4.

20. Monimuotometsä. METSO-II luokkaan soveltuva, jopa luokkaan I (aluetta ei tarkistettu laajemmin). Selvitetyllä kaistaleella on vanhaa yli 130-v. puustoa (mänty) ja sekapuustona kuusi, koivu ja haapa, myös erirakenteisuutta. Lahopuuta vähän, joitakin keloja. Kasvupohja on kuivahkoa ja kuivaa kangasta, sekä turvekangasta. Luokka 4.

21. Mahdollinen metson soidinalue ja luonnontilaisen kaltainen nevaräme. Metsä on turvekangasta ja rämemuuttumaa, jonka puusto on varttuvaa tai vanhaa pienikokoista suomäntyä. Lahopuuta on runsaasti. Metson soitimeen viittaavia jälkiä maastossa ja mahdollisia hakomapuita. Eteläosan suo on säilynyt osin ojittamattomana ja luonnontilaisen kaltaista lyhytkorsinevarämettä (NT, Etelä-Suomi VU) on jonkin verran. Kohteella on hyvä ennallistamispotentiaali ja toisaalta heikko taloudellinen merkitys. Luokka 4.

Kuva 19. Kohteen 21 lyhytkorsinevaa ja rämejänne.

22. Neva. Lyhytkorsineva, rahkarämeen ja tupasvillarämeen yhdistymätyyppi (NT, Etelä-Suomi VU). Luonnontilaisen kaltainen. Ympäröivät ojitukset ovat muuttaneet hieman vesitaloutta, ja rimpisyys vähentynyt tupasvillan kasvun voimistuessa. Kohteen ennallistamispotentiaali hyvä. Luokka 3.

23. Räme ja kallio. Kahdesta pienestä luonnontilaisesta tupasvillarämeestä ja vanhapuustoisesta kalliomännikkö (ML 10 §) kuviosta muodostuva kokonaisuus. Kohteella runsaasti lahopuuta maapuina ja pystykeloina (yli 10 m³ hehtaarilla). Kohteella havaittiin hömötiainen (EN). Luokka 3.

Kuva 20. Kohteen 23 vanhaa kalliomännikköä.

24. Vanhoja puita. Kolme hyvin vanhaa mäntyä, joiden rinnanympäryshalkaisija on noin 45 cm, ikä arviolta yli 200-v. Läntisempi rajausta myös vanhoja puita, ikä noin + 150 v. Luokka 4.

25. Potentiaalinen metson soidin. Luokka 4?.

26. Räme. Luonnontilainen isovarpuräme (NT, Etelä-Suomi VU), jossa kasvava puusto on vanhaa pientä suomäntyä. Luokka 4.

27. Räme. Luonnontilaista isovarpurämettä (NT, Etelä-Suomi VU) ja ruohoista sararämettä (VU, Etelä-Suomi EN), jossa on mesotrofiaan viittaavaa kasvillisuutta kuten viitakastikkaa ja hentoja saroja, mustikkaa, pajua ja metsäälvejuurta. Luokka 3.

28. Kangasräme. Laaja kangasrämealue (VU, Etelä-Suomi EN), joka on pääosin vesitaloudeltaan luonnontilainen. Rahkasammalen peittävyys on 70-90 %. Lajistoa ovat pääpuuna kasvavan varttuvan ja varttuneen männyn, koivun ja pohjanpajun lisäksi mm. puolukka, mustikka, juolukka, kanerva, variksenmarja ja kapealehtipaju. Kohteella on paikoin lahoppua kohtalaisesti. Erittäin uhanalaisena luontotyyppinä soveltuisi METSO-ohjelman kohteeksi. Kohde voi olla rajausta laajempi. Luokka 2.

29. Rimpineva. Tupasvillaräme (reunoilla) ja rimpineva (LC, Etelä-Suomi EN), luonnontilaisen kaltainen. Märkiä rimpisiä juotteja, joissa kasvaa mm. valkopiirtoheinää ja raatetta. Rahkaräme-tupasvillaräme jänteitä. Ympäröivien suoalueiden ojitus on jossain määrin vaikuttanut vesitalouteen. Alueen ennallistamispotentiaali hyvä, ympäröivien ojitettujen alueiden puustonkasvu on ollut hyvin heikkoa. Luokka 3.

30. Potentiaalinen liito-orava ja lepakkokohde. Pääpuuna vanhaa mäntyä ja kasvupaikaltaan paikoin lehtomaista kangasta vaihettuen kuivaan kankaaseen.

Pohjoisosassa haapa ja koivuvaltainen alue. Lahopuuta jonkin verran. Vähintään luokka 4.

31. Joki. Kohde on luontotyyppiä havumetsävyöhykkeen purot ja pikku joet (VU, Etelä-Suomi EN). Uoma on luonnontilaisen kaltainen, seudun mittavat ojitukset ovat vaikuttaneet veden laatuun ja äärevöittävät virtaamia. Rantapuusto on varttunutta ja varttuvaa, harvennettua sekametsää (kuusi, koivu, mänty). Luontotyyppi jatkuu rajauksen ulkopuolelle pitkin jokea. Luokka 3.

32. Kallio. ML 10 § mukaisia puustoltaan vähätuottoisia kalliolaikkuja. Luokka 4.

33. Neva. Luonnontilaisen kaltaisena säilynyt avosuoalue, jossa on myös pieni alle 0,5 ha suolampi (ML 10 §, VL 11 §, NT, Etelä-Suomi VU). Suoluontotyyppinä on rimpinevaa (LC, Etelä-Suomi EN), jossa jänteillä on rahka- ja isovarpurämettä. Myös reuna-alueella on rämetyyppisiä (NT, Etelä-Suomi VU). Lampi luokka 1, muuten luokka 3.

34. Neva ja räme. Natura 2000- alueen luontotyyppi jatkuu yhtenäisenä tämän kuvion alueella. Luontotyyppinä kangasräme (VU, Etelä-Suomi EN) ja lyhytkorsiräme (NT, Etelä-Suomi VU) (reunaosissa) ja lyhytkorsineva (NT, Etelä-Suomi VU). Natura 2000- alueen karttarajaus ei jostain syystä noudata lainsäädännön mukaista luonnontieteellistä perustetta suojeluperusteena olevan luontotyyppin osalta eikä siten suojeluperusteena olevan lajin (metsäpeura) osalta, jonka laidunalueita ovat avoimet nevat ja niiden saraiset reunarämeet. Vasomispaikkoja taas ovat soiden reunametsät. Linjan selvityskohdalla havaittiin usean kymmenen metsäpeuran nevalle johtavat jäljet, töyhtötiainen (VU) ja kaksi hömötiäistä (EN). Luokka 1.

35. Monimuotometsä. Soveltuu vapaaehtoisen METSO-ohjelman kohteeksi (luokan I-II mukainen). Kohteella on varttunut sekapuusto, jossa on myös haapaa, runsaasti pienehköä lahopuuta sekä jonkin verran isompaa maapuuta. Pensaskerroksessa kasvaa katajaa. Kasvupohja on vallitsevasti tuore mustikkatyyppin kangas. Lisäarvoa kohteelle on kytkeytyneisyys suojelualueeseen. Kohteella havaittiin hömötiainen (EN). Kohde voi olla rajausta laajempi, koko aluetta ei käyty läpi vaan vain linjan selvitysalue. Vähintään luokka 3.

36. Neva-räme. Natura-alueen suojeluperusteena oleva luontotyyppi (Aapasuot ja puustoiset suot) jatkuu luonnontilaisen kaltaisena Pajulammen rantaa asti. Linjan selvityskohdalla suotyyppi on lyhytkorsinevarämettä, jossa rämeisyys näkyy rahka-varpurämemättäinä (NT, Etelä-Suomi VU). Kohteella havaittiin useita metsäpeuran jälkiä. Luokka 2.

37. Pikkujoet ja purot, Kortepuro. Luontotyyppi, joka jatkuu myös Natura-alueen puolella ja on mainittu suojeluperusteena, kulkee tällä osin luonnontilaisen kalaisena (VU, Etelä-Suomi EN). Seudun ojitukset ovat vaikuttaneet veden laatuun ja virtaamien

äärevyyteen. Rantapuusto selvityskohdalla tiheää ja nuorta, ja maapohja turvekangasta. Luokka 3.

38. Korpiräme. Pienialainen mustikka- tai pallosarakorpiräme (EN). Puustoa hakattu joskus. Kuusi, mänty ja koivu vallitsevat, pensaskerroksessa pajuja, pohjakerroksessa mm. korpirahkasammal, saroja (ei selvityshetkellä määritettävissä), puolukka ja metsäkorte. Luokka 3.

39. Räme. Selvityskohdalla luontotyyppinä tupasvillaräme (NT, Etelä-Suomi VU) ja lähempänä kivennäismaata sararämettä (VU, Etelä-Suomi EN), jota ilmensivät järviruokokasvustot. Kohde on kokonaisuutena rajausta laajempi. Luokka 3.

40. Ennallistettu suo. Puukkoharjunnevan ennallistettua suoaluetta, joka yhdistyy Natura 2000-alueeseen. Viereisillä pienillä metsäsaarekkeilla vanhahkoa puustoa, useita metsäpeuranjälkiä sekä kookas kelo, jossa on useita lepakoille soveltuvia koloja. Vähintään luokka 2.

41. Purot ja pikkujoet. Luototyyppi kulkee tällä osin luonnontilaisen kalaisena (VU, Etelä-Suomi EN) ja rantapuusto on varttunutta sekametsää, jossa on myös haapaa ja jonkin verran lahoppua. Kohteella havaittiin töyhtötiainen (VU). Vähintään luokka 3.

42. Korpi. Rehevä luonnontilaisen kaltainen jokivarren sekapuustoinen ruoho- ja heinäkorpi (Ruohokorvet: VU, Etelä-Suomi EN), jossa on runsaasti kookasta lehtipuustoa: koivua, haapaa ja raitaa. Lisäksi alikasvoksena kasvaa pihlajaa ja pajuja. Lahoppua on kohtalaisen runsaasti, noin 10 m³/ha ja kuviolla on useita isompia koivupötkkelöitä. Muuta kasvillisuutta ovat mm. viitakastikka, nokkonen, mesiangervo, rönsyleinikki, metsäalvejuuri, korpi- ja haprarahkasammal, koiran- ja karhunputki, kurjenjalka, metsäkorte ja maitohorsma. Kuvion läpi menevät ojat eivät ole tällä alueella vaikuttaneet, joen läheisyys pitää kosteutta yllä. Voi soveltua vapaaehtoisen METSO-ohjelman kohteeksi. Soveltuu liito-oravan ja lepakoiden elinympäristöksi. Kuvio jatkuu rajauksen ulkopuolelle jokivartta eteenpäin. Linjan suuntaisesti kuvio vaihtuu mäntyvaltaiseksi mustikkaturvekankaaksi ja edelleen puolukkaturvekankaaksi, rajauksessa on mukana jonkin verran vanhoja mäntyjä. Vähintään luokka 3.

43. Monimuotometsä. Varttuneen ja varttuvan valtapuuston sekapuustoinen tuoreenkankaan kuvio, jonka läpi menevät vanhat ojat. Eri ikäistä lahoppua on kohtalaisesti, yli 10 m³/ha ja puusto on eri-ikäisrakenteista. Puissa havaittiin pohjantikan syönnösjälkiä. METSO-I – II luokkien mukainen. Luokka 4.

44. Räme. Kangasrämettä (VU, Etelä-Suomi EN), isovarpurämettä ja tupasvillarämettä (NT, Etelä-Suomi VU), sekä pieniä kuivan kankaan kivennäismaasaarekkeita, joilla kasvaa vanhaakin mäntyä. Metson rypykuoppa, hakomapuita ja kulunutta jäkälikkää (mahdollinen soidinpaikka). Kangasräme rajauksen pohjoisemmassa osassa on matalaturpeinen kivennäiskumpareiden välissä ja varvusto on monipuolinen: suopursu,

pajut, puolukka, juolukka, variksenmarja ja kanerva. Mättäillä kasvaa myös karhunsammalta ja kerrossammalta, muutoin rahkasammalet vallitsevat pohjakerrosta. Kangasräme vaihtuu itään päin isovarpurämeeksi ja etelän suuntaan tupasvillarämeeksi, jolla kasvaa vanhaa suomäntyä ja lahopuuta on muodostunut. Luontotyytit jatkuvat rajauksen ulkopuolelle ja ovat osa Hoikkanevan suokokonaisuutta. Luokka 2-3.

45. Räme. Louhikkopohjainen ohutturpeinen isovarpurämeen ja kangasrämeen kuvio (kuten 44.). Lounaispuolella rajauksen ulkopuolella jatkuu tieuralle asti sekapuustoisena keskimääräistä monimuotoisempaa varttuneen ja varttuvan sekä jonkin verran lahopuuta sisältävän kuivahkon kankaan metsänä, jossa havaittiin hömötiainen (EN). Luokka 3.

46. Monimuotometsä. Alueella on ollut metsäpalo, jonka jäljiltä rajauksen alueelle on jäänyt runsaasti lahopuuta, myös tuulenkaatoja ja keloja. Elävä puusto on mäntyvaltaista varttunutta ja varttuvaa. Sekapuuna kuusta ja koivua. Kuviolla havaittiin metsäpeuravaadin vasan kanssa sekä metsokukko. Soveltuu vapaaehtoisen MESTO-ohjelman kohteeksi. Sopivaa aluetta voi olla alueella rajausta laajemmin. Luokka 4.

47. Neva. Kalvakkanevaa, jossa on tupasvilla- ja rahkarämemättäitä ja jäniteitä (NT, Etelä-Suomi VU). Suokokonaisuus on viettokaidas- tai aapasuotyyppinen, selkeää rimpisyyttä tai kuljuja ei juuri ole. Kokonaisuuden reunaosien ojitukset eivät ole vaikuttaneet laajemmin kokonaisuuteen. Reunoilla tupasvillarämettä, jossa kasvaa pientä vanhaa suomäntyä ja on keloja. Nevaosalla ja rämemättäillä/jäniteillä kasvillisuutta on mm. karpalo, suokukka, myyränsammal, karhunsammal, tupasvilla ja rahkasammalet, märemmillä kohdilla esiintyy mm. silmäkerahkasammalta. Paikoin nevaosilla kasvaa valkopiirtoheinä runsaana. Kohteella havaittiin riekon elinpiiristä kertovia sulkia (VU) sekä runsaasti metsäpeurojen polkuja. Luokka 3.

48. Monimuotometsä. Kuvio voi olla rajausta suurempi. Sekapuustoista rehevää turvekangasta (vanhat ojitukset), jossa on vanhaa lehtipuustoa ja runsaasti lahopuuta. Isoja haapoja rajauksen alueella useita, ja haavoissa on lepakoille ja liito-oravalle soveltuvia koloja. Suurimmat haavat halkaisijaltaan 50 cm. Eri-ikäisrakenteisuutta on myös. Ojista huolimatta METSO-I luokan mukainen kohde. Kohteella havaittiin töyhtötiainen (VU) ja melko lähellä nykyisen linjan toisella puolella hömötiainen (EN), kuviossa, jossa myös runsaasti koivua ja haapaa. Luokka 3.

Potentiaaliset muita arvoja selvitetyllä reitillä: avosuot teeren soittimia, metsoille runsaasti soveltuvia soidinpaikkoja (kaikkia soveliaita alueita ole rajauksin osoitettu), riekkojen sekä muiden suolintujen elinalueita. Osa monimuotometsäkuvioista on liito-oravalle ja lepakoille soveltuvia. Lisäksi lajihavaintojen yhteyteen on merkitty kolopuut, jotka soveltuvat lepakoiden ja/tai liito-oravien pesäpaikoiksi.

4 Yhteenveto

Kaikkien vaihtoehtojen reitille sijoittuu uhanalaisia luontotyypppejä ja lajistoa. Lajiston osalta kartoitusta ei voida pitää kattavana, koska maastokäynnit ajoittuivat syksyyn eikä ajankohta siten sovellu lajitason selvityksiin. Maastossa pyrittiin kuitenkin tunnistamaan kohteet, joilla on mahdollisia huomionarvoisten lajien elinympäristöjä.

Viitteet:

Hotanen J-P, Nousiainen H, Mäkipää R, Reinikainen A, Tonteri T: Metsätyypit – kasvupaikkopas, Luke-Metsäkeskus 2018.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Kuusipalo J: Suomen metsätyypit, Kirjayhtymä Oy 1996.

Laine J, Vasander H, Hotanen J-P, Nousiainen H, Saarinen M, Penttilä T: Suotyypit ja turvekankaat – kasvupaikkaopas, Luke-Helsingin yliopisto-Metsäkustannus 2018

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.